A°. 1851. № 146.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

Donderdag den 4 December.

LONDEN den 1 december (*des avonds*).

Ten gevolge van het afsterven des Konings van Hannover heeft de Koninklijke Familie de afgeloopen week in volstrekte afzondering doorgebragt, en zich zelfs van alle wandelingen buiten de muren van haar verblijf te Osborne onthouden, waar ook, sedert de Koningin en haar Gemaal aldaar aankwamen, geen enkel bezoek uit de hoofdstad is afgelegd.

— Naar men verzekert is een aantal der voornaamste ingezetenen van Sydney, onder welke de koloniale secretaris en de voorzitter van den Wetgevenden Raad zich bevinden, voornemens de Koningin van Engeland eene kroon van zuiver goud aan te bieden, ten teeken harer souvereiniteit en van de genegenheid en gehoorzaamheid harer onderdanen.

— De Commissarissen der groote tentoonstelling hebben den voor het wegnemen der voorwerpen bestemden tijd nog veertien dagen en dus tot 31 dezer verlengd, waarna het gebouw kosteloos voor het publiek opengesteld zal worden.

— Kapitein *J. Weeks*, van de stoomboot *Madrid*, heeft namens *Kossuth* een fraaijen zilveren beker ontvangen, uit erkentelijkheid voor zijne goede zorgen en oplettendheid gedurende diens overtogt van Gibraltar naar Southampton.

— Per telegraaf zijn over Trieste de volgende berigten van het Vasteland van Indië tot 3 november ontvangen: „De troepen uit Kohat zijn zestig mijlen westwaarts getrokken om bezit van de onlangs ingelijfde districten te nemen. Zij hadden nog geen tegenstand ontmoet. Sir *Colin Campbell* staat gereed met drieduizend man naar Peshawur op te rukken, om de wederspannige heuvelstammen te kastijden, en, bijaldien noodig, de troepen uit Kohat te ondersteunen. — Te Bombay is een ernstig oproer ontstaan, ten gevolge van godsdienstgeschillen met de Parsees gedurende de feesten van Mohurum. De stad is vol troepen en er heerscht groote opschudding."

PARIJS den 1 december.

De hoofdstad heeft heden een eenigzins onrustig aanzien; de boulevards en de voornaamste wijken der stad worden door patrouilles doorkruist.

De zittingen der Wetgevende Vergadering worden thans vele malen gestoord door eene vreemde soort van onrust. De President der Republiek schijnt er behagen in te scheppen de troepen rondom het gebouw der Vergadering te doen manoeuvreren. Korten tijd geleden maakte een bataillon halt voor het gebouw juist toen de volksvertegenwoordigers naar binnen gingen en maakte eene beweging alsof men het gebouw wilde overrompelen. De volksvertegenwoordigers werden door deze manoeuvre tot op de trappen van het gebouw teruggedrongen en kwamen onthutst de vergaderzaal binnen. De bevelvoerende officier, deswege ondervraagd, antwoordde, dat zulks niets dan eene gewone manoeuvre was en dat alleen het toeval die voor het gebouw der Vergadering had doen uitvoeren. Heden werden deze tooneelen op de boulevards en nabij de Magdalenakerk hernieuwd, en de Vergadering, daardoor verontrust, meende, dat zij met een coup d'état bedreigd werd.

De Vergadering heeft heden het wetsontwerp betrekkelijk den spoorweg van Lyon naar Avignon aangenomen en daarna de beraadslagingen hervat over het hoofdstuk der gemeentewet dat op de verkiezingen betrekking heeft.

— De generaal *Perrot* heeft zijn ontslag gevraagd als opperbevelhebber der nationale garde, om redenen, welke, dus zegt hij in zijne dagorder, de nationale garde op prijs zal weten te stellen. Tot eenige officieren zeide hij: „Ik heb het gedaan om de eer en de waardigheid der nationale garde te redden." De generaal *Lawoestine* is tot opvolger van den generaal *Perrot* benoemd. De heer *Vieyra* is tot chef van den staf der nationale garde benoemd, ten gevolge waarvan anderen hun ontslag zullen vragen.

— De uitslag der gisteren alhier plaats gehad hebbende verkiezing van een volksvertegenwoordiger voor het departement der Seine is nog niet bekend. Men denkt, dat geen genoegzaam aantal kiezers aan de stemming deel zal hebben genomen, om de verkiezing geldig te doen verklaren.

— De Minister van Finantien heeft 25 millioenen van de Bank geleend; de Raad heeft daarin bewilligd, onder voorwaarde dat de belasting op de dranken niet zou worden afgeschaft. Men ziet groote finantiële moeijelijkheden te gemoet.

— Er heeft een tweegevecht plaats gehad tusschen den heer *Carlier*, den gewezen prefect van politie, en den heer *Ladvocat*, waarbij de eerstgenoemde een kogel in den schouder heeft gekregen.

— *Nicolas Jean de Dieu Soult*, hertog van Dalmatië, maarschalk en pair van Frankrijk, grootkruis van het Legioen van eer, een man roemrijk bekend in de geschiedenis van Frankrijk, is den 26sten ll. op zijn kasteel Soult-Berg, nabij St. Gaudens, overleden. Hij was den 29 maart 1769 te St. Amans la Bastide geboren en bij gevolg in zijn 83ste jaar. Den 16 april des jaars 1785 als vrijwilliger in dienst getreden, doorliep hij de verschillende rangen, tot dat hij in 1792 tot tweeden luitenant werd benoemd. Nog in dat zelfde jaar zag hij zich tot adjudant-majoor verheven, en in die hoedanigheid woonde hij den slag van Oberfelsheim op den 8 maart 1793 bij, waar de generaal *Custine* hem het bevel over twee bataillons toevertrouwde om het kamp van Budenthal te hernemen. In augustus daaraan volgende werd hij tot kapitein benoemd. In november plaatste de generaal *Hoche* hem bij den staf van het Moezelleger en den 29sten dier maand woonde hij den slag bij Kaiserslautern bij. Den 7 februarij 1794 werd hij door de volksvertegenwoordigers bij het Moezelleger tot bataillonschef benoemd, welk leger toen onder het bevel stond van den generaal *Lefebvre*, die hem tot chef van den staf aanstelde. Den 14 mei ging hij als brigade-chef over onder de bevelen van den generaal *Jourdan*, die bevel voerde over het Noorderleger; in deze hoedanigheid, welke hem den rang van kolonel gaf, woonde hij den 16 junij 1794 den slag van Fleurus bij. Den 11 october 1794 werd hij tot brigade-generaal, den 21 april 1799 tot divisie-generaal en den 19 mei 1804 tot maarschalk van Frankrijk benoemd. — In 1815 ten gevolge der amnestiewet gebannen, keerde hij eerst in mei van het jaar 1819 in Frankrijk terug. Den 5 januarij 1820 schonk *Lodewijk XVIII* hem den maarschalksstaf en den 5 november 1827 benoemde *Karel X* hem tot pair van Frankrijk. Sedert 1830 heeft de maarschalk *Soult*, als minister van oorlog en voorzitter van den Ministerraad, een werkzaam deel aan de Regering van Frankrijk genomen. Zijne laatste jaren heeft hij in rust doorgebragt.

— In de zitting van de Spaansche Kamer der Gedeputeerden van den 25sten ll. gaf de heer *Madoz* zijne afkeuring te kennen, dat het cijfer der civiele lijst van 28 op 34 millioenen gebragt is, terwijl de Natie noch daarover, noch over de aan den Koning toegestane dotatie geraadpleegd is. Verscheiden leden voerden hierover het woord, waarbij de heer *Martinez de la Rosa* staande hield, dat de Cortès, bij het toestaan der civiele lijst van 28 millioenen aan de Koningin, daaronder wel degelijk verstaan hebben dat zulks slechts voorloopig was. De Kamer ging daarna tot de orde van den dag over.

PARIJS den 2 december.

De coup d'état, waarvan reeds zoo lang sprake was, heeft plaats gehad. *Louis Napoleon* heeft daartoe den verjaardag van de krooning des Keizers en van den slag bij Austerlitz gekozen. **De Wetgevende Vergadering is door militairen bezet en ontbonden; het algemeene stemregt is hersteld. Parijs is in staat van beleg. De heer de Morney is benoemd tot minister van binnenlandsche zaken. De generaals Changarnier en de Lamoricière zijn gearresteerd. De Republiek blijft gehandhaafd.**

Louis Napoleon heeft als President der Fransche Republiek heden twee proclamatien uitgevaardigd, waarvan de eene aan het leger, de andere aan het volk gerigt is.

Uit de proclamatien blijkt, dat de President eene uitvoerende magt wil, voor den tijd van tien jaren verantwoordelijk; dat het Ministerie verantwoordelijk zal zijn aan den President; dat er twee Wetgevende Vergaderingen zullen zijn, waarvan de eene door de kiezers benoemd zal worden, terwijl de andere de uitstekende mannen des Lands zal bevatten.

De bevolking is opgeroepen om tusschen 14 en 21 dezer maand de stemmen tot benoeming der volksvertegenwoordigers uit te brengen.

Niet alleen de Wetgevende Vergadering, maar ook de Staatsraad is ontbonden, terwijl de geheele eerste militaire divisie in staat van beleg is gesteld.

Ook de heeren *Thiers*, *Charras* en andere leden der Wetgevende Vergadering zijn in hechtenis genomen.

De hoofdstad is rustig. In de koffijhuizen worden de fondsen heden avond hooger verhandeld dan dezen middag ter Beurs.

KEULEN den 2 december.

De beroemde directeur der kunstakademie te Dusseldorp, *W. von Schadow*, vierde eergisteren het feest zijner vijf en twintigjarige ambtsbetrekking, bij welke gelegenheid de straat in welke hij woont en die tot hiertoe den naam van Steinweg droeg, volgens besluit van den gemeenteraad, dien van Schadowstraat ontving, terwijl zoowel zijne medeleden als andere inwoners den geachten man een feestmaal en velerlei andere blijken van belangstelling gaven.

— Bij eene huiszoeking in de woning van dr. *de la Motte* te Boel in Sleeswijk heeft een gendarme de vrouw van den huize, om, zoo als het dagblad van Flensburg zulks uitdrukt, hare al te radde tong wat te beteugelen, zoo vreeselijk geslagen, dat zij aan de gevolgen dier mishandeling gestorven is. — Uit Kiel is tijding dat de generaal *Bardenfleth* gisteren het bevel over het Holsteinsch Bondscontingent heeft overgenomen en dat het den eed heeft afgelegd. Alles liep rustig af.

's GRAVENHAGE den 2 december.

Bij Zr. Ms. besluit van den 30 november worden met den 1 januarij bevorderd:

1.° In het corps zee-officieren, *a*, bij keuze, tot schouten-bij-nacht, de kapiteins ter zee *H. Ferguson* en *J. F. D. Bouricius*; *b*, volgens ouderdom in rang, tot kapiteins ter zee, de kapitein-luitenants ter zee *W. Steffens*, *J. W. Stoll*, *J. W. F. Frucht*, jonkh. *P. G. J. de Haze Bomme*, *A. J. de Smit van den Broecke*, *C. Noorduyn* en *J. L. van Hasselt*; tot kapitein-luitenants ter zee, de luitenants ter zee van de 1ste klasse jonkh. *H. J. L. T. de Vaynes van Brakell*, *H. J. van Maldeghem*, *A. van Wachendorff van Rijn*, *C. J. Berghuis*, *G. C. Alvarez*, *B. G. Escher*, *A. Wouters*, *J. de Haan*, *J. May*, *W.* baron *de Constant Rebecque* en *G. van Voss*; tot luitenants ter zee van de 1ste klasse, de luitenants ter zee van de 2de klasse *A. J. Kroef*, *P. A. Schultz*, *P. M. Collard*, *A. J. van Kuyk Wittermans*, *P. A. van Rees*, *J. Vos*, *R. L. de Haes*, *G. F. G. Gobius*, *A. R. Blommendal*, *A. A. van Gendt*, *C. A. Vreede* en jonkh. *F. de Casembroot*; tot luitenants ter zee der 2de klasse, de adelborsten der 1ste klasse *F. E. Roloff*, *M. L. J. van Asperen*, *G. R. Castendijk*, *W. L. de Koning*, *D. A. Coomans de Ruiter*, jonkh. *W. F. van Spengler*, *G. W. C. Westenberg*, *A. van Swinden*, *C. Eeg*, *D. Schuurman*, *W. D. 's Graeuwen*, *W. F. G. L. van Gorkum*, *J. P. M. Willinck*, *P. S. R. Drijfhout van Hooff* en *J. E. Cornelissen*.

2.° Bij het corps mariniers, tot 1sten kapitein, den kapitein *L. Oudraat*; tot kapitein, den 1sten luitenant jonkh. *A. A. van Neukirchen*, genaamd *Nijvenheim*; tot 1sten luitenant, den 2den luitenant *J. Gautier*, en te benoemen bij laatstgenoemd corps, tot 2den luitenant den sergeant *J. J. Korndörffer*.

Naar aanleiding van Zr. Ms. besluiten van 30 november jl., wordt de benoemde schout-bij-nacht *H. Ferguson*, met den laatsten dezer eervol ontslagen van het bevel over het wachtschip DE SAMBRE, en dat bevel met den eersten januarij aanstaande opgedragen aan den kapitein ter zee *A. C. van Braam Houckgeest*, en de benoemde schout-bij-nacht *J. F. D. Bouricius* met den eersten januarij aanstaande benoemd tot directeur-kommandant der marine te Willemsoord.

Bij Zr. Ms. besluit van den 22sten ll. is aan *A. J. L. M. Lux*, president van den hoofdraad der bij Koninklijk besluit van den 20 augustus 1847 erkende vereeniging van den H. Vincentius van Paulo in Nederland, verlof verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der orde van den H. Gregorius den Groote (civile klasse), hem geschonken door Z. H. paus *Pius IX*.

Z. M. heeft bij onderscheiden besluiten, gedagteekend den 19 november, goedgevonden: 1°, den 1sten luitenant *S. Heukers*, van het 6de regement infanterie, te stellen op non-activiteit, en 2°, te benoemen: bij het 3de regement infanterie, tot 1sten luitenant (naar ouderdom van rang) den 2den luitenant *J. A. Halfmouw*, van het instructie-bataillon; bij het corps ingenieurs, mineurs en sapeurs, tot kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom van rang) den 1sten luitenant *J. W. K. de Leeuw*, en tot 1sten luitenant (naar ouderdom van rang) den 2den luitenant *D. G.* jonkh. *Hora Siccama*, beiden van het corps.

Bij Zr. Ms. besluiten van den 19 november zijn de volgende officieren op pensioen gesteld: *J. J. Kuypers* (schrijvende *Monrey Kuypers*), apotheker der 1ste klasse, *f* 1060; *B. Krabbendam*, idem, *f* 1080; *J. F. G. Mohr*, 1ste luitenant bij het 1ste regement infanterie, *f* 690, en *G. F. W. Bégé*, 1ste luitenant bij het 4de regement infanterie, *f* 750.

Bij besluit van den 18den ll. heeft Z. M. goedgevonden: 1°, eervol ontslag te verleenen aan *J. Rozeboom*, op zijn verzoek, uit de betrekking van heemraad van den polder Kamerik Mijzijde (Utrecht); — 2°, te benoemen: tot president of dijkgraaf van den polder Escharen en Gassel (Noordbrabant), *R. J. N. Walter*; bij het polderbestuur het Oude Land van Altena (Noordbrabant) tot hoogdijkheemraden *P. van Eeten* en *A. van Ouwerkerk*; tot secretaris en penningmeester *W. J. van der Elst*; tot lid bij het dijk- en polderbestuur van Hooghemaal (Noordbrabant) *N. van Erp* J. Fz.; tot hoofdingeland in het heemraadschap van Steenenhoek (Zuidholland) *W. Rooseboom*; tot hoogheemraad bij het groot waterschap van Woerden (Zuidholland) *R. Paling* Jz.; tot heemraad in het dijks-collegie van den polder de Rooklaasplaat (Zuidholland) *G. Hollaar*; tot heemraad van den polder Kamerik Mijzijde (Utrecht) *C. Spijker*; tot dijksgedeputeerde in het dijksbestuur der Vijf deelen zeedijken binnendijks (Friesland) *C. van Eysinga*; tot dijksgedeputeerde in het dijksbestuur der Vijf deelen zeedijken buitendijks (Friesland) *J. A. Hibma*, en tot zijlvest in de directie van het Oterdummer zijlvest (Groningen) *S. S. Nijhoff*.

Bij Koninklijk besluit van den 22 november is, wegens verrigte kerkelijke dienst; pensioen verleend, aan: 1°, *A. Jansen*, zich noemende *A. Bruuns*, pastoor der Roomsch-Katholieke gemeente te Veenhuizen, provincie Drenthe, uit hoofde van ligchaamsgebreken, ter somma van *f* 509; 2°, *B. van der Sprank*, pastoor der Roomsch-Katholieke gemeente te Hurwenen, provincie Gelderland, uit hoofde van ligchaamsgebreken, ter somma van *f* 492; 3°, *J. van Deysen*, pastoor der Roomsch-Katholieke gemeente te Zijpe, provincie Noordholland, uit hoofde van hoogen ouderdom, ter somma van *f* 600, en 4°, *P. J. Celen*, kapellaan bij de Roomsch-Katholieke gemeente te Kethel, provincie Zuidholland, uit hoofde van ligchaamsgebreken, ter somma van *f* 284, allen ingaande den 1 october 1851.

— Naar men verneemt is dezer dagen door den Raad van Ministers, met het oog op art. 6 der Grondwet, het beginsel vastgesteld, dat geene vreemdelingen, thans Lands bedieningen bekleedende, tot eene bevordering in rang of betrekking bij den Koning in aanmerking zullen kunnen worden gebragt, wanneer zij niet vooraf genaturaliseerd zullen wezen.

— Gisteren is aan het lokaal van het provinciaal bestuur van Zuidholland aanbesteed, het verlagen van een gedeelte van den Overlaat op het Bergsche veld, of zoogenaamden Overlaat van Cruquius, aan den kop van den Ouden Wiel, tegenover Hardinxveld, welk werk is aangenomen door den heer *Prins*, te Sliedrecht, voor *f* 34,965.

— Laatstleden zondag gaf een vijftigtal vrienden van den heer *S. L. Verveer* een feestmaal, bij gelegenheid zijner benoeming tot ridder der Leopoldsorde. De heer *C. Kruseman* bekleedde de voorzittersplaats en bragt, onderanderen, ook een toast aan den heer *D. Bles*, wegens diens benoeming tot ridder der orde van de Eikenkroon. De door den heer *Calisch* ingestelde toast op de spoedige oprigting van *Rembrandts* standbeeld werd gevolgd door het circuleren eener lijst van inteekening ten behoeve van het fonds dier oprigting, waarop onderanderen de heer tooneeldirecteur *A. Peters* voor eene tooneelvoorstelling en tevens namens een onbekende voor *f* 130 teekende. De vergadering werd verrast door een geschenk van een onbekende aan den heer *Verveer*, bestaande in een fraaijen zilveren beker, met een geleidenden brief.

— De voorstelling in den Koninklijken Franschen schouwburg alhier zal donderdag den 4 dezer bestaan uit *Les porcherons*.

Staten-Generaal.

Reeds werd gemeld, dat de Minister van Binnenlandsche Zaken in de zitting der Tweede Kamer van gisteren de sprekers beantwoord heeft, welke over de afdeeling *Onderwijs* van het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting het woord hebben gevoerd. Omtrent die rede deelen wij nog het volgende mede:

De Minister vangt zijne rede aan met de beantwoording der laatste sprekers. Als hij het gesprokene door de heeren *Borret*, *van Nispen*, *Luyben* en *Engelen* zamenvat, dan lost zich dit op in den wensch, dat de wet op het onderwijs spoedig moge worden ingediend. Inzonderheid erkent hij hierin de duidelijke uitdrukking van den heer *Borret*, die verlangde de regeling van het openbaar onderwijs en de regeling der vrijheid van het bijzonder onderwijs. De Minister vestigt allereerst het oog op de veelomvattende taak die op zijne schouders rust, en niet gelijk is aan die van andere hoofden van een departement, de uitvoering van al de aangenomen organieke wetten. Niet alleen de invoering, maar ook de uitvoering daarvan geeft tot vele gewigtige werkzaamheden aanleiding, zonder nu van al het overige te gewagen bij het departement aanhangig, zonder van andere wetten te spreken, van den Minister van Binnenlandsche Zaken uitgaande of verwacht wordende. Aan de geheele provinciale en gemeentelijke wetgeving heeft de Minister, wat de uitvoering betreft, om zoo te zeggen deel; geene bepaling kan uitvoering erlangen zonder hem; hij neemt wijders deel aan de geheele gemeente-wetgeving, als belast met de contrôle over de toepassing en uitvoering der geheele wet. Als dus de

heer *Engelen* zegt, dat men meer tijd moet vinden, dan zegt de Minister, als het glas vol is kan er geen droppel meer in. En wat hij daar opsomde kan geen uitstel lijden; alles is bij de provinciale en gemeentewet aan bepaalde termijnen gebonden. Men heeft 's Ministers gezegde bij het adres aangehaald, toen hij zeide niets te kunnen beloven aangaande den tijd der aanbieding, en dit had op den heer *Borret* een smartelijken indruk gemaakt en was, naar hij zeide, buiten de Kamer met leedwezen ontvangen. Welnu, zoo de Minister nog een voldoend antwoord te geven had, die spreker zelf heeft het hem aan de hand gedaan, als hij zeide: wij vragen geene beloften, wij vragen daden. Daarom heeft de Minister destijds niets meer gezegd dan: ik beloof niets. Maar daarmede heeft hij geenszins de zaak verschoven. Zoo ook heeft de heer *van Goltstein* zich ten onregte beroepen op het antwoord van het verslag der commissie van rapporteurs. Deze drukte den wensch uit tot spoedige wettelijke regeling. Welnu, de wettelijke regeling hangt niet alleen af van het Gouvernement, en het antwoord was: dat het Gouvernement niets liever wenschte dan dat de wettelijke regeling van het onderwijs spoedig kunne plaats hebben.

Vervolgens neemt de Minister eenige bijzondere opmerkingen op: hij voert den heer *Engelen*, die ook van den profetischen geest van den heer *Groen* gewaagd had, te gemoet, dat die heer ook geprofeteerd had, dat er geene kies- en geene provinciale wet zou tot stand komen, en zij zijn er desniettemin; — hij geeft den heer *ten Cate*, die meerdere geldelijke ondersteuning voor het onderwijs verlangde, de verzekering, dat hij gerust kan zijn, dat er meer, veel meer gevraagd zal worden, hopende de Minister dat het in het oog van dat lid en anderen niet te veel mogt zijn; — hij verwijst den heer *van Dam*, die eene vroegere discussie over de uitvoering der wet van 1806 heeft hernieuwd in verband tot het provinciaal reglement van Gelderland, naar die vroegere beraadslaging, toen hij hem heeft aangetoond hoe groot het verschil van uitleg was tusschen hem en dat geëerde lid, en kan hem dus de verzekering niet geven aan de Gedeputeerde Staten van dat gewest den raad te geven in den zin als door dien spreker bedoeld is.

Vervolgens beantwoordt de Minister de redeneringen van den heer *van Lijnden*, in verband ook met die van den heer *Groen*. Dat antwoord komt, zaamgevat, hierop neder: het beweren dat er vexatoire toepassing der wet of verordeningen zou bestaan is onjuist en onbewezen. Al ware het beweren gegrond, men zou tweeërlei kunnen aanvoeren: 1°, de menschen van uwe partij zijn moeijelijke, onrustige, woelige, hooghartige menschen, die de gemeentebesturen reeds onthutsen en afschrikken door hunnen toon, in stede van door bescheidenheid de overheid tot mildheid te stemmen; uit menig stuk is dit bewijsbaar; — 2°, indien hier en daar niet gereedelijk aan uwe eischen wordt voldaan, wat anders bewijst het, dan dat er verschil heerscht over den uitleg der wet? Deze moeijelijkheid zal altoos blijven bestaan, welke wet ook in werking zij. Stelt eens het onderzoek naar zedelijkheid en bekwaamheid van den onderwijzer, neemt in aanmerking verschil over den vorm en wat dies meer zij, zal ieder in den Lande daarover eenstemmig naar gelijken regel oordeelen? Dat zou dus al dadelijk geantwoord kunnen worden als het waar was dat de weigering om bijzondere scholen op te rigten regel was. Maar het tegendeel blijkt. Sedert de circulaire van den Minister van december 1849 heeft het getal bijzondere scholen, opgerigt van 1 januarij 1850 tot half november 1851, bedragen, voor zoo ver daarvan opgaven bij het departement van binnenlandsche zaken bestaan, 95. Daarvan waren de uitzonderingen Goes, Liempden en 's Hertogenbosch en nog twee anderen, zoodat vijf om bijzondere redenen tot dus ver de vergunning niet erlangden; bij gevolg 5 op de 95! En toch spreken de heeren *van Lijnden* en *Groen* van vexatoire toepassing en van de zucht om bijzondere scholen te weren. De Minister durft zeggen dat zonder hem het woord vrijheid van onderwijs niet in de Grondwet ware gekomen. Men heeft dat erkend, zelfs de spreker uit Nijmegen, die, nu het op de uitvoering aankomt, het den Minister uitstekend lastig maakt.

De Minister komt nu tot de rede van den heer *Groen*. Deze vroeg wat de reden was dat nog geenerlei uitzigt op de indiening der wet op het onderwijs bestond. Hij stapelde daarbij eene reeks veronderstellingen op elkander; dan, giste hij, was het alsof de Minister niet ernstig aan de zaak scheen te denken; dan weder vond het dralen in de moeijelijkheid van het onderwerp oplossing en het tegendeel was toch waar, want eene dergelijke wet kon hier staandevoet gemaakt worden. Een volledig lager onderwijs, zeide hij, is er; de Minister heeft dus niets anders te doen dan de vrijheid van het bijzonder onderwijs te regelen, en te verklaren dat het systema der gemengde scholen facultatief zal zijn. Bij zóó luchtig oordeel vellen moet de Minister toch opmerkzaam maken op wat de Grondwet beveelt: 1°, de *inrigting* van het openbaar onderwijs, derhalve het onderwijs in wetenschap, kunst, nijverheid, in alle maatschappelijke vakken; dus *alle* onderwijs voor staats- en maatschappelijke dienst; 2°, er wordt overal van Overheids wege *voldoend* lager onderwijs gegeven. Dus de wet legt aan de Overheid de verpligting op om zorg te dragen dat het onderwijs worde gegeven *voldoende*, en die verpligting voor den algemeenen, provincialen en gemeentewetgever moet door de wet geregeld worden. Eer de kies-, provinciale en gemeentewet in werking waren kon dit vooreerst al niet geschieden; 3°, regeling van het toezigt der overheid op het geven van vrij onderwijs. Wat wil de heer *Groen?* Hij bekommert zich om niets dan om de vrijheid van het onderwijs; daar spreekt hij steeds van; op de regeling daarvan dringt hij uitsluitend aan. Maar de Grondwet verlangt meer: *eerst* zorg voor een voldoend openbaar lager onderwijs van Staats wege; *dan* vrijheid van bijzonder onderwijs, en het zou eene slechte uitvoering der Grondwet wezen als het een en het ander niet *te gelijk* geregeld werd.

Zou de zaak zoo bijzonder moeijelijk zijn? vroeg die spreker, dat kan immers niet.

De Minister heeft dat ook niet gezegd. Wat bijzonder moeijelijk is, dat is de wet op den waterstaat; moeijelijk is ook de wet op het armbestuur, van wege de vooroordeelen die daarbij te bestrijden zijn, maar de wet op het onderwijs is zoo bijzonder moeijelijk niet. Ja maar, werd later weder door dien spreker gevraagd, hoe kan er ook moeijelijkheid voor den Minister bestaan? De Minister gaat immers uit van het grondbeginsel, dat de Staat, afgescheiden van de Kerk, het regt en den pligt meent te hebben om de volksopvoeding te besturen, en in het belang der eenheid van den Staat ook voor de eenheid van het onderwijs moet zorgen, hetgeen niet mogelijk is zonder vereeniging van alle gezindheden op dezelfde volksschool.

Van waar de heer *Groen* dit ontleent, kan de Minister niet raden, maar wel weet hij dat die spreker kon weten dat zijne onderstelling onjuist was. Hij spreekt van volksopvoeding. Nooit is van den Minister het denkbeeld uitgegaan om dergelijke concentratie van onderwijs te bedoelen. Maar nog verwonderlijker is het dat die spreker, wetende dat de Minister zulke denkbeelden zou hebben, van hem die wet verlangt. „Vraag dan, dus liet hij zich uit, eene wet op het onderwijs van een ander Minister, want als uwe onderstelling mijn doel is, dan kan ik immers voor u geene wet op het onderwijs maken!" Maar, na eerst op de gissingen als boven zijn aangeduid het gemakkelijke te hebben doen uitkomen voor den Minister om de wet te maken, de wet waarvan het hoofdbeginsel reeds bij den Minister vaststond, ging die spreker daarna weder de redenen gissen waarom uitstel voor den Minister wenschelijk was: de secte-tegenstand zou kunnen toenemen, meer dan den Minister aangenaam zou kunnen zijn; de Minister zou nog geen kans zien zijn systema in de wet te brengen, en eindelijk door niets te doen bereikt de Minister hetzelfde doel alsof hij eene wet in zijn systema had.

Op dat alles geeft de Minister hetzelfde antwoord als vroeger: als gij bij den Minister onderstelt de zucht om voorwendsels te bezigen, ten einde zijne verpligtingen te verzaken, dan wordt alle discussie overbodig; spreek dan niet over de grondslagen eener wet op het onderwijs, maar stel andere middelen in het werk om den Minister te doen vervangen.

De Minister ontkent wijders eenige beleedigende uitdrukkingen tegen den spreker te hebben gebezigd; hij wenscht dit niemand te doen en heeft het jegens den heer *Groen* evenmin gedaan, schoon deze hem niet zeldzaam op eene harde proef stelt. De Minister heeft in eene vorige rede niets anders gedaan dan gekarakteriseerd hoe men in den gewonen omgang het gedrag van hem kenmerkt, die wantrouwen zaait en moeijelijkheden opwerpt op een oogenblik dat de tegenpartij niet bij magte is zich te verweren, omdat het onderwerp niet is aan de orde. Verder zeide die spreker: dat loopt uit op de vernietiging van een parlementair Gouvernement. Neen, het gedrag van den heer *Groen* leidt daarheen, want dat loopt, komt het in praktijk, geheel uit op een parlementairen cursus.

„Dat zou, zegt de heer *Groen*, de Minister vroeger ook gedaan hebben." Hij ontkent dit en vraagt aan allen die hier vroeger met hem gezeten waren, of hij ooit de maat der betamelijkheid heeft overschreden; ooit in algemeene verhandelingen is getreden; ooit anders gedaan heeft dan den voet bij het onderwerp gehouden? En hij vraagt wijders: als de helft der leden vergde wat de heer *Groen* voor zich verlangt, of er dan kans ware dat de werkzaamheden der Kamer ten einde kwamen? En zoo dat al mogt kunnen gebeuren, of dan niet het Gouvernement letterlijk zou stilstaan. Wil men dit invoeren, men behoorde dan den Minister vrij te laten niet ter vergadering tegenwoordig te zijn.

De heer *Groen* heeft zich beklaagd dat de Minister hem de laatste keer niet zacht behandeld heeft. De Minister meent veel voorbij te hebben gezien van het harde dat die spreker steeds het Gouvernement toevoegt; maar hij wil eene van die redenen opgeven die hem toen niet deden zwijgen. Wanneer de heer *Groen* zich niet ontziet tegen het Gouvernement te zeggen, uw beleid geeft ons prijs aan de gevaren die wij te gemoet gaan; dat Gouvernement verwaarloost de hoogere belangen der Natie enz., en wanneer dat herhaalde malen geschiedt, dan wijkt consideratie van oude vriendschap, dan treedt de politiek in haar regt en de politiek is streng. Dan zegt en herhaalt de Minister, gij zijt eene uitsluitende partij, en vraagt of het niet enkel is partij-inzigt en partij-belang dat u zoo doet spreken. Vraagt gij vrijheid om *haar zelve*, of is het niet veeleer om haar als middel te gebruiken tot alleenheersching? Waart ge eene stille partij, die God op zijne eigene wijze wilde dienen, ieder zou u eerbiedigen. Maar gij wilt het tegendeel, gij wilt ook op het politiek gebied regeren. De Minister zal nu niet herinneren dat de heer *Groen* zoo dikwerf terugvoert naar de tijden der Republiek, toen één deel der bevolking van dezelfde godsdienstige gezindheid en eene familie-regering heerschte over het ander deel, maar wel aanwijzen datgene waartoe de heer *Groen* zoo dikwerf aanleiding geeft: dat als men hier de publieke aangelegenheden gaat beoordeelen als Katholieken of Protestanten, het dan met de eenheid van den Staat, met de gelijkheid van regten, ja met de Regering zou zijn gedaan! „Maar wij zijn oppositie," zegt de heer *Groen*. Mij dunkt, antwoordt de Minister, dat eene politieke oppositie in zich moet bevatten de kiem eener regeling voor de toekomst en ik wil u wijzen op die tweederlei oppositie, waarmede het Gouvernement hier te Lande sedert tien jaren te doen had. De eene was tegen den gang van ons finantieel huishouden; de andere kwam op voor de herziening der Grondwet. Wel nu, die beide oppositien hadden bepaalde beginselen voor de toekomst; maar nu uwe oppositie. Waar is uw eigenlijk beginsel? Waar is bij u eene dergelijke kiem van regeling voor de toekomst? Gij ziet immers niet vooruit, maar terug. Gij wilt ons terugvoeren naar die Kerk der voormalige Oligarchische Republiek, aangevuld door de Souvereiniteit. Meermalen M. H., is hier de leus herhaald: *Eendragt maakt magt!* Laat ons dan die leus voeren, niet als ten tijde der Republiek, ten teeken van wat *ontbrak*, maar als kenmerk van de eigenschap en van de kracht die wij bezitten!

TWEEDE KAMER. — *Zitting van dingsdag 2 december.*

In deze zitting zijn de artt. 105 — 141 van het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1852 behandeld.

Bij art. 105 kwam het Staats-examen ter sprake, de nutteloosheid waarvan door verscheiden leden werd betoogd, die het artikel deswege afgestemd wilden zien, terwijl anderen en ook de Minister van Binnenlandsche Zaken voor het behoud spraken. Ten slotte werd het art. met 38 tegen 26 stemmen aangenomen. — Bij de behandeling van art. 119 (*Rijks-archieven*) toonde de heer *Baud* de wenschelijkheid en noodzakelijkheid aan, om de archieven in een brandvrij gebouw bijeen te brengen. De Minister antwoordde, dat hij deze zaak niet uit het oog zou verliezen. — Op art. 140 stelde de heer *Hoffman* een amendement voor, strekkende om de kunstwerken, welke zich op het Paveljoen te Haarlem bevinden, naar 's Hage over te brengen en alzoo die inrigting op te heffen. Dit amendement werd niet ondersteund. — Bij art. 141 (*Koninklijke Akademie van Wetenschappen*) gaven de heeren *van Goltstein*, *Engelen*, *van Dam van Isselt* en *Groen van Prinsterer* hun leedwezen te kennen òf over de opheffing van het Instituut, òf over de wijze waar[…] zulks was geschied, terwijl de heeren *van Hoëvell* en *Sl*[…] *tot Oldhuis* hunne goedkeuring hechtten aan den do[…] den Minister genomen maatregel.

De Minister van Binnenlandsche Zaken nam daarop h[…] woord en ging de handelwijze van het Gouverneme[…] omtrent het Instituut na en het doel dat het daarbij b[…] oogde. De Minister zeide, dat er wel degelijk voorstell[…] tot reorganisatie van zijne zijde aan het Instituut zi[…] gedaan, maar dat zij zonder antwoord ter zijde zi[…] gesteld. Men heeft eenvoudig de voorstellen van […] Regering afgewezen, hetgeen het onverstandigste beslu[…] was dat men nemen kon. Hij ontkende ook, dat […] eenige onheuschheid van den kant van het Gouverneme[…] is begaan, doch vond, dat veeleer van de zijde van h[…] Instituut onbehoorlijk is gehandeld. De vergadering d[…] leden van het Instituut had zich door eene ongelukki[…] uiterste gevoeligheid laten verleiden, en gedacht h[…] Gouvernement daardoor te zullen dwingen. Van zij[…] zijde was er geene gevoeligheid in eenigen brief betoond[…] Hij had zich daarvan zorgvuldig onthouden, ten ein[…] aan den anderen kant de gevoeligheid niet meer aan t[…] wakkeren. Hij herinnerde dat in het verslag van h[…] vorige Ministerie, van november 1849, reeds het voo[…] nemen doorstraalde, om de subsidie tot op *f* 5000 t[…] verminderen. Hij stelde het op *f* 6000 voor. Hij oo[…] deelde, dat men de zaken daarmede zeer goed aan de[…] gang had kunnen houden, maar men was geraakt en wild[…] naar geene voorstellen meer hooren. Zijn denkbeeld was[…] dat de eerste klasse moest worden ondersteund, ma[…] dat de andere klassen geene bijdragen uit de schatkis[…] noodig hadden, maar even als alle andere particulier[…] genootschappen hadden kunnen blijven bestaan en zic[…] mogelijk aan de eerste klasse hadden kunnen aansluiten. Hij kon het denkbeeld niet beamen, dat de wetenschappen niet zouden kunnen bloeijen dan door ondersteuning van den Staat, en was overtuigd, dat particulieren met die hulpbronnen, die het Instituut had, meer zouden hebben verrigt, dan de 2de, 3de en 4de klasse. Geen voorreg[…] wilde hij aan de wis- en natuurkundige wetenschappen toekennen, het was hem ook niet te doen om eenige duizende guldens te sparen; maar voor het behoud der 1ste klasse bestonden afdoende redenen. Van deze was voor de Regering zelve groote voorlichting te verwachten. Zij moest de correspondentie met het Buitenland onderhouden. Zonder subsidie was dit onmogelijk. Zij was een adviserend collegie voor de Regering. De band tusschen de wetenschappen zou ook buiten subsidie van het Gouvernement blijven bestaan. Bij de Regering bestond de verpligting, om na de opheffing van het Instituut tot de daarstelling der Akademie te besluiten.

Daarop volgde nog eene woordenwisseling tusschen den heer *Groen* en den Minister, waarbij de eerste zijne bevreemding te kennen gaf over de wijze waarop de Minister hem behandelde, doch verklaarde niet te zullen zwijgen zoo lang hem de gelegenheid tot spreken gegeven is. — De heer *van Hall* verklaarde zich vervolgens nog tegen de opheffing van het Instituut, terwijl de heeren *van Hoëvell* en *van Dam van Isselt* nog nader hunne gevoelens toelichtten. — Nadat de Minister ten slotte gezegd had, dat hij er niet ver af was, om, wanneer later daartoe de behoefte mogt blijken, eene of andere instelling voor de staathuishoudkunde in het leven te roepen, werd het art. met 45 tegen 17 stemmen aangenomen.

De voortzetting der beraadslagingen werd daarna op heden avond ten half acht ure bepaald.

Avondzitting van dingsdag 2 december.

In deze zitting zijn de beraadslagingen over het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting ten einde gebragt, welk hoofdstuk ten slotte met 57 tegen 3 stemmen is aangenomen. Tegen hebben gestemd de heeren *van Lijnden*, *Groen van Prinsterer* en *Mackay*.

— De heer *van Hall* heeft aan de leden der Staten-Generaal eene nota medegedeeld, tot wederlegging der onlangs door den heer *de Fremery* in de Tweede Kamer gegeven beschouwing van de uitkomsten der dienstjaren 1845—1847, waaruit, zoo die juist ware, voort zou vloeijen dat daaromtrent aan de Staten-Generaal en de Natie door hem, toenmaligen Minister van Finantien, verkeerde opgaven gedaan zouden zijn. De mindere juistheid dier beschouwing was door den heer *van Hall* reeds in de openbare zitting aangetoond; de heer *de Fremery* had daarop geantwoord, en de Minister van Finantien zich met enkele algemeene beschouwingen vergenoegd, door gissingen naar wier beteekenis sommigen in een verkeerd denkbeeld zouden kunnen gebragt worden. De steller der nota brengt de volgende bepaalde punten in herinnering: het fonds van het muntwezen, dat vroeger bestond, is met 1844 opgeheven. Van 1 januarij 1845 af zijn alle uitgaven voor de vermunting op de algemeene Staatsbegrooting gebragt en uit de middelen gedekt, die aangewezen werden tot dekking der algemeene uitgaven, waaronder die voor de vermunting waren begrepen. Uit het fonds, voortspruitende uit de koopprijzen der domeinen, zijn na 1 januarij 1845 nimmer eenige gelden ten behoeve der vermunting besteed, en de door den heer *van Hall* in zijne rede over de dienstjaren 1845—1847 gegeven beschouwingen zijn in geen opzigt in wederspraak met het zeer juist beginsel des Ministers, of liever dat beginsel ligt tot grondslag der in de rede aangevoerde cijfers, welke in aanschouw brengen wat in ieder der bedoelde jaren onder de middelen was gebragt, doch niet behoorde tot de gewone inkomsten, en wat onder de uitgaven was opgenomen, doch inderdaad tot vernietiging der oude schulden besteed is.

's GRAVENHAGE den 3 december.

Bij Koninklijk besluit van den 20 november is aan jonkh. *F. H. W. von Scherff*, Nederlandsch gezant ter Bondsvergadering en gevolmagtigd minister, onderanderen, bij het Groothertoglijk Hof van Hessen, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder grootkruis der orde van Lodewijk, hem door Z. K. H. den Groothertog van Hessen geschonken.

Bij besluit van 2 dezer heeft Z. M. goedgevonden aan mr. *S. H. Anemaet* Az., op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als burgemeester en secretaris der gemeente Nieuwe Tonge *c. a.*

Bij besluit van dezelfde dagteekening heeft Z. M. goedgevonden: aan *C. A. Nairac* eervol ontslag te verleenen als burgemeester der gemeente Hoevelaken; tot burgemeester dier gemeente te benoemen *W. F. Kuyk*, en tot burgemeester der gemeente Gameren te benoemen *J. W. van Kerkwijk*.

Staten-Generaal.

EERSTE KAMER. — *Zitting van woensdag 3 december.*

In deze zitting heeft de Voorzitter namens de commissie, belast geweest met het aanbieden van het adres

van antwoord op de troonrede, verslag uitgebragt nopens de volbrenging van dien last.

Zijn ingekomen verschillende stukken, welke ter griffie zullen worden nedergelegd. Van de Tweede Kamer zijn ingekomen onderscheidene door haar aangenomen wetsontwerpen, waaronder bereids de vijf eerste hoofdstukken der Staatsbegrooting voor 1852. Verschillende ingediende verzoekschriften worden in handen der commissie *ad hoc* gesteld. Eenige boekwerken zullen in de bibliotheek worden geplaatst.

Vervolgens is overgegaan tot de zamenstelling der afdeelingen, waarna de Voorzitter de leden verzocht heeft zich in de sectien te begeven tot het benoemen der voorzitters en ondervoorzitters.

De zitting is vervolgens tot nadere bijeenroeping gescheiden.

TWEEDE KAMER. — *Zitting van woensdag 3 december.* De discussien over de begrooting worden voortgezet. Aan de orde is hoofdstuk VI (*Hervormde Eeredienst*).

Naar aanleiding der heden morgen uit Parijs ontvangen gewigtige tijdingen, wier gevolgen nog niet zijn vooruit te zien, dringt de heer *van Hall* op zoo veel mogelijke vermijding van discussien en op het spoedig aannemen der begrooting aan. De heer *Groen* beantwoordt dit, uit de vrees dat in Frankrijk noch orde noch vrijheid, maar regeringloosheid zal zegevieren, verbindt zich gaarne zoo weinig mogelijk te spreken, maar meent toch dat men zich niet al te veel bevreesd moet toonen. Ook hij wenscht eendragt, maar zij zal alleen gevonden worden door wat tot bestrijding dier heillooze beginselen strekt, die in lateren tijd in Frankrijk hebben geheerscht. Ook de heeren *van Dam van Isselt*, *van Zuylen*, *van Lijnden* en anderen nemen deel aan deze woordenwisseling, en de Minister van Justitie dankt de Kamer voor de heden betoonde zucht tot bevestiging der meest mogelijke eensgezindheid. Inderdaad, zegt Zijne Excellentie, de Regering huldigt die gezindheid der Kamer, maar gelooft evenwel niet dat de bedoelde gebeurtenissen invloed behoeven uit te oefenen op *kalme* beraadslagingen over de onderwerpen in behandeling. Uit één oogpunt echter zou de duur der beraadslagingen wel in aanmerking komen; want, dit is zeker, dat als zij noodeloos gerekt worden, dan voor de Regering veel tijd verloren kan gaan, een tijd, in deze oogenblikken voor de Regering zoo noodig.

Vervolgens zijn de beraadslagingen over het hoofdstuk voortgezet. Het wordt *aangenomen* met 24 tegen 6 stemmen. Tegen de heeren *Hengst*, *Sloet*, *Westerhoff*, *de Moraaz*, *Storm* en *Reinders*. Alvorens was aangenomen een amendement van den heer *Godefroi*, strekkende tot verhooging van Art. 22, onderstandgelden aan Israëlitische gemeenten, voor synagogen en andere kerkelijke gebouwen enz., met *f* 2400, welk artikel alzoo gebragt wordt op *f* 3500.

Hoofdstuk VII (*R. K. Eeredienst*) is zonder beraadslaging *aangenomen* met 59 tegen 2 stemmen. Tegen de heeren *Storm* en *Hengst*.

Hoofdstuk VIII (*Marine*) zal heden avond in beraadslaging komen.

ROTTERDAM den 3 december.

De brieven welke men per Overland-mail, via Southampton of via Triest, of wel via Marseille, naar Nederlandsch Oostindië zou willen verzenden, kunnen aan het postkantoor alhier bezorgd worden, te weten: via Southampton, gefrankeerd en ongefrankeerd tot half zeven ure des morgens van den 17 december 1851; via Triest, gefrankeerd tot 8½ ure, ongefrankeerd tot 9 ure, des avonds van den 21 december, en via Marseille, gefrankeerd tot 8½ ure, ongefrankeerd tot 9½ ure, des avonds van den 22 december 1851.

— Naar men verneemt, zal Zr. Ms. schoenerbrik DE HUZAAR, luitenant ter zee 1ste klasse *J. C. Baak*, sedert kort uit Oostindië te Hellevoetsluis binnengekomen, den 10 dezer buiten dienst en het état-major op non-activiteit gesteld worden.

— Naardien de heer *L. Ph. C. van den Bergh* te Leyden, door het derde Nederlandsch Letterkundig Congres tot lid der redactie van het ontworpen Nederlandsch woordenboek benoemd, verklaard heeft dit niet te kunnen aannemen, is door de permanente Commissie van het Congres, op voordragt der beide andere redacteuren, zijnde de heeren prof. *M. de Vries* te Groningen en prof. *J. David* te Leuven, de heer *L. A. te Winkel*, leeraar der Nederlandsche taal aan het gymnasium te Leyden, tot lid der redactie gekozen en heeft zich dit laten welgevallen.

— De Koning der Belgen heeft den Leydschen hoogleeraar *P. O. van der Chijs*, directeur van het munt- en penningkabinet aldaar, eene groote medaille ter innerlijke waarde van ruim *f* 100 vereerd, bij gelegenheid der uitgave van zijn door *Teylers* tweede Genootschap bekroond werk: *Over de munten der voormalige Hertogdommen Braband en Limburg, van de vroegste tijden tot aan de pacificatie van Gent*, 1576.

— Uit Amsterdam wordt gemeld dat het Z. M. behaagd heeft zijne goedkeuring te verleenen aan de ontworpen statuten der Koninklijke Rijnwaterleiding-Maatschappij.

— Naar men verneemt zijn in de jongste dagen bijzonder aanmerkelijke hoeveelheden zilver te Amsterdam aangevoerd. Men zegt, dat het bestemd is tot het vervaardigen van Oostindische muntstukken.

— De hoog ed. gestr. heer *J. C. van Rijneveld*, doctor in de wijsbegeerte, kolonel, chef van het wapen der artillerie in Nederlandsch Indië, tot herstel van gezondheid eenige maanden geleden naar het Vaderland overgekomen, is den 29sten ll., in den ouderdom van 52 jaren, te Nijmegen overleden. Als schrijver van vele werken, in het militaire en andere vakken, is hij met roem bekend, en Vaderland en Koning verliezen in hem een der kundigste officieren des legers.

— Ter vervulling der vacature, voortdurende door het bedanken van ds. *J. C. van Schermbeek*, heeft de kerkeraad der Hervormde gemeente te Vollenhoven het beroepingswerk hervat en het volgende twaalftal predikanten gevormd: dd. *G. H. Wolvekamp*, te Berkenwoude; *B. J. Adriani*, te Waddingsveen; *N. Th. van Meurs*, te Wapenvelde; *R. H. Graadt Jonckers*, te Heteren; *J. T. H. Huguenin*, te Zuidwolde; *A. B. le Coultre*, te Steenwijkerwold; *J. Ruys*, te Rhenen; *W. A. Becking*, te Hantum; *H. Odgaardt*, te Zwartsluis; *H. W. Stork*, te Windesheim; *G. J. Rink*, te Bathmen, en *H. Uiterwijk Tuin*, te Kolhorn. Op het zestal werden daarna geplaatst dd. *Wolvekamp*, *Adriani*, *Jonckers*, *Huguenin*, *Ruys* en *Rink*.

Tot predikant te Wissekerke, klassis Goes, is beroepen *L. Tinholt*, thans op het eiland Marken.

Tot predikant bij de Hervormde gemeente te Hindelopen is beroepen de kandidaat *W. B. J. van Eyck*.

— Blijkens de laatst gehouden recensie is het getal der heeren studenten aan de Groninger Hoogeschool met 2 dezer als volgt: 26 in de faculteit der wis- en natuurkundige wetenschappen; 83 in die der wijsbegeerte en fraaije letteren; 35 in die der godgeleerdheid; 67 in die der regtsgeleerdheid; 24 in die der geneeskunde; op nieuw ingeschreven 9; bovendien hebben nog 14 de recensie verzuimd, zoodat het totaal is 258; terwijl nog 25 chirurgijns- en apothekersleerlingen de Akademische lessen bijwonen.

— De waterhoogte te Arnhem was den 2 dezer 1 el 8 palm 1 duim.

Van ROTTERDAM uitgeklaard *Mentor*, K. de Kok, n. Odessa; *Idea*, M. Monte, en *St. Julien*, Ertaud, naar ....; *Magrietha*, P. M. de Jonge, naar Belfast; *Scotia*, G. Stephen, n. Glasgow; *Alert*, W. R. Hadgraft, n. Engeland; *Vansittart*, H. Perrian, n. Newcastle, en *Regina*, W. Gains, naar Leith.

Volgens berigt van VALPARAISO van den 19 september, werd aldaar beladen het Nederlandsch barkschip *Anna*, kapitein W. H. Cramer, n. San Francisco, om in het begin van october te vertrekken.

Volgens berigt van CURAÇAO, was het galjootschip *Maracaïbo*, kapitein J. Klok, den 22 october van daar n. Porto Plata en Rotterdam vertrokken.

HELLEVOETSLUIS den 2 dezer. Gisteren namiddag arriveerde *Jenny Lind*, J. Toogood, van St. Petersburg. En stoomde in zee *Havre*, F. Vasse, naar Havre; de wind N. N. W. — Heden morgen is door de stoomboot *Kinderdijk* binnen door naar Brouwershaven gesleept het fregatschip *Maasstroom*, kapitein J. F. Hoogeveen Heymans, bestemd van Rotterdam naar Batavia. En zijn binnengekomen *Laura*, G. Jackson, van Hull, en *Ivanhoe* (st.), Th. Robertson, van Leith. En stoomde in zee *Batavier*, W. Smith, naar Londen; de wind N. W.

HELLEVOETSLUIS den 3 dezer. Gisteren namiddag stoomde in zee *Earl Douglas*, J. Hart, n. Newcastle; de wind N. N. W. — Heden morgen stoomden in zee *Earl of Auckland*, W. Wintle, n. Londen; *Sea Gull*, G. Nichol, naar Hull, en *Balmoral*, J. Greig, n. Leith; de wind N.

ZEILKLAAR te HELLEVOETSLUIS *Omonia*, G. J. Vulgari, naar Konstantinopel; *Lord Teignmouth*, J. Easson, naar Sunderland; *Jane Jackson*, R. Vincent, *Charles & Celine*, Lequesnel, en *Armelin*, P. Radimiri, alle drie naar Newcastle.

BRIELLE en MAASSLUIS den 2 dezer. Gisteren na en heden voor posttijd niets gepasseerd; de wind N.

BRIELLE den 3 dezer. Heden voor posttijd stoomden naar zee *Admiraal Ver-Huell*, J. Mouthaan, naar Havre; *Rainbow*, S. Frost, en *Attwood*, G. Hingh, naar Londen; *Orion*, G. Lidermore, naar Goole, en *Camerton*, H. Cross, naar Hull. En arriveerde *Giraffe* (st.), Th. Goodburn, v. Londen. De stoombooten *Admiraal Ver-Huell*, *Attwood* en *Camerton* zijn uit zee terug en binnen door naar Hellevoetsluis vertrokken; de wind N. W.

MAASSLUIS den 3 dezer. Gisteren na en heden voor posttijd niets gepasseerd; de wind N. W.

BROUWERSHAVEN den 1 dezer. Uit zee *Merwede*, C. J. van Driesten, van Bordeaux naar Hamburg, als bijlegger, en zal wegens lekkage lossen en repareren; voorts *Mary Atkinson*, S. A. Coultwas, van Pentewan naar Dordrecht; de wind N.

TEXEL den 1 dezer. De wind N. W.—N. N. W. Binnengekomen G. G. Bakker van Bordeaux, W. Crow en *Lord John Russell* (st.) van Londen, en B. Roostee van Riga. Vertrokken *Stad Haarlem*, C. H. Uil, naar New-York, en M. E. van der Veen naar Yarmouth.

TEXEL den 2 dezer. De wind N. — N. N. W. Binnengekomen *Johanna Hendrika*, K. Hoek, van New-York, laatst van Douvres; P. E. Vos en A. P. Schoonhoven v. Londen, S. Ouweband v. Hull en B. J. Scherpbier van Seaham. Vertrokken *Henrica*, J. R. de Boer, naar Suriname; *Antonia*, W. A. Hendriks, n. de Saramacca; B. H. Nyman naar Syra, H. H. Sprik naar Triest, F. P. de Jonge n. Civita Vecchia, A. Bianchi n. Venetië, K. Z. Schut n. Napels, G. Schiaffino n. Livorno, J. Wekenborg Jz. n. Marseille, G. P. Struik n. Bilbao, B. G. Smit en A. Abrams n. Bordeaux, H. W. Wortelboer n. Rochefort, O. F. Fokkema naar Londen en H. W. Green naar Newcastle.

Volgens brief van kapitein H. de Wijn, voerende het barkschip *Gelderland*, van Amsterdam naar Batavia, gedagteekend 24 september, bevond hij zich toen op 19 gr. 20 min. ZB. en 26 gr. 12 min. WL.; alles wel aan boord. Kapitein H. de Wijn rapporteert, dien dag gepraaid en van proviand voorzien te hebben het Engelsch schip *Lady Harvey*, te huis behoorende te Whitehaven.

Het schip *Fortuna*, kapitein Stehr, met raapzaad van Odensee naar Amsterdam, is, volgens brief van Terschelling van den 1 dezer, op de noordgronden van Stortemelk, nabij het Vlie, gezonken. De bemanning is met de sloep op Terschelling aangekomen, doch het schip geheel verbrijzeld.

VLIE den 30 november. De wind N. W. — N. O. Binnengekomen J. Jacobs van Ipswich, G. Grilk en IJ. P. G. Konter v. St. Petersburg, B. G. Peters en J. K. Potjewijd van Riga en A. Struik van Koningsbergen. Vertrokken O. S. Parma naar Charlestown.

VLIE den 1 dezer. De wind N. N. W. Niets gepasseerd.

ZOLTKAMP den 29 november. Binnengekomen heden *Nooit Gedacht*, van der Molen, van Hohewacht naar Rotterdam, en *Elisabeth*, G. H. Esbra, van Hamburg naar Amsterdam, de laatste met verlies van den stuurman.

VLISSINGEN den 2 dezer. Voor Antwerpen bestemd zijn alhier ter reede gekomen J. Hall van Buenos-Ayres, J. P. van Diependael van Rio-Janeiro (laatst van Ostende), H. Pike van New-Orleans, R. B. Ketelsen van Livorno en J. Wilson van Sevilla; voor Gent H. A. Doewes van Riga.

AANGEKOMEN: Te CALLAO 6 october *Hillegonda Catharina Helena*, J. C. Radeloff, van Otaheite. Te KONSTANTINOPEL 8 november *Ville de Dunkerque*, Versaille, v. Odessa n. Amsterdam, en 12 dito *Franc*, Paicovich, van Odessa naar Rotterdam. Te SYRA 16 J. Venster, te VENETIE 21 H. van der Baan en te LIVORNO 25 J. A. de Boer, alle drie v. Amsterdam. Te CADIX 20 G. van Duffelen v. Amsterdam. Te ROUAAN 28 H. Rozema van Stettin. Te HAMBURG 28 J. Pieper, P. Stehr, J. Kröger en kapit. Albers, alle vier mede van Amsterdam; 29 B. J. Slankenberg v. Harderwijk; 30 J. F. Kuipers van Hull en S. G. Oostra van Memel. Op de ELVE 29 H. W. Smit van Cephalonia; 30 *Tonia*, J. de Wilde, v. Rio-Janeiro, en *Othello*, Spiesen, v. Amsterdam. Te EMDEN 23 A. O. Hazewinkel v. Cardiff. Te KOPENHAGEN 24 R. C. Hazewinkel v. Stettin; 25 G. J. Lukje en J. K. Brouwer v. Riga. Te GOTHENBURG 26 L. H. Mulder, mede van Riga. Te FLENSBURG dien dag R. Kroon v. Lubeck, H. H. Bieze en 27 J. R. Dood, beiden v. Riga. Te STRALSUND 26 C. M. Fenenga van Norrköping. Te KIEL dien dag *Harmina Gesina*, Raskor, en *Hendrika*, Plukker, beiden v. St. Petersburg.

VERTROKKEN: Van TRIEST 25 november *de Amstel*, C. Ouweband, n. Amsterdam. Van REDON 15 dito A. A. Oldenburger en van ST. NAZAIRE 26 J. Cordia, beide naar Rotterdam. Van HAMBURG 28 *Magdalena*, Wilken, naar Batavia. Van DANTZIG 22 R. S. van Deest naar Harlingen, B. H. Dekker naar Londen, G. J. Orsel naar Nantes en P. P. Boer naar Lorient; 27 J. J. Doekes n. Harlingen. Van PILLAU 26 H. P. Drent n. Rendsburg en S. T. Swiers n. de Oost Zee. Van MEMEL 22 J. H. de Boer n. Libau en 23 R. P. Jager naar Engeland. Van BOLDERAA 20 C. H. Veen en 21 J. Appel, beiden naar Elseneur. Van KROONSTAD 20 H. H. Bakker naar Amsterdam. Van GOTHENBURG dien dag W. T. Kuiper en van ODENSEE 24 *Regina Hillechina*, Scholtens, beiden naar Holland. Van FLENSBURG 29 A. de Koning naar Hull.

UITGEKLAARD: Van ST. THOMAS 20 october *Catharina Johanna*, J. B. Jaski, naar Belize. Van ODESSA 15 november *Sofia*, Lombardich, naar Rotterdam.

IN LADING: Te MARSEILLE 28 november *Jantina*, C. J. Boon, n. Rotterdam en Amsterdam, om den 20 december te vertrekken.

Het schip *Aaltje Pronk*, kapitein H. B. Schuur, van Dantzig naar Lorient, is den 20 november te Port Louis binnengeloopen.

REVAL den 21 november. Het Nederlandsch kofschip *Akke Boon*, kapit. J. A. Potjer, met deelen van Wijburg naar Bordeaux bestemd, is den 19 dezer tusschen Packerort en de Gute Seetz gestrand, vol water geloopen en zal wrak zijn. Het volk is gered, en maatregelen tot berging der lading genomen.

NYKJÖBING (Falster) den 26 november. Van de lading der op Botoe gestrande Nederlandsche kof *Fennegina*, kapitein H. B. de Jonge, van Riga naar Lubeck bestemd, zijn circa 500 tonnen rogge en het grootste gedeelte der penneschachten droog geborgen; het overige ligt onder water in het schip, en men is met de berging bezig; zeilen en touwwerk zijn mede geborgen, doch het schip is wrak en zal den 4 december, nevens den inventaris en de lading, verkocht worden.

Het schip *Jonge Lucas*, kapitein W. H. Bonrekoe, van Riga naar Antwerpen, is vóór den 17 november te Arendal binnengeloopen.

Het schip *de Vrouw Wilmina*, kapit. H. W. Glim, v. Amsterdam naar Dantzig, is, volgens brief van Dantzig van den 24 november, met schade te Stolpemunde binnengeloopen.

Te HOLTENAU overwinteren de Nederlandsche schepen *Vrouw Johanna*, kapitein J. D. Flik; *Johanna Petronella*, H. J. Visser; *Catharina*, D. H. de Groot Bakker, en *Jantina*, kapitein Mulder.

Uittreksel uit de Lloydslijst van den 1 december:

Te HARWICH 29 november J. Hawksworth van Rotterdam. Te YARMOUTH 26 dito H. Darnell van Dordrecht. Te HULL 30 L. S. Pinksterboer van Callundborg. Te SEAHAM 27 H. Meuldijk van Vlissingen. Te SHIELDS 28 E. T. Leeuwe van Amsterdam. Te GRANGEMOUTH dien dag J. Redhead van Rotterdam. Te ABERDEEN 28 K. K. de Boer van Stege. In het CALEDONISCH KANAAL 27 J. B. Potjewijd van Riga. Te FALMOUTH 30 *Carlo*, Arriandiaga, van Havanna, om order.

Het schip *Marseille*, kapitein A. J. Oltmans, van Smyrna naar Londonderry, te Strangford binnen, heeft den 27 november de reis voortgezet.

Het schip *Catharina Allegonda*, kapitein L. Thaden, van Amsterdam naar Messina, was den 25 november op de hoogte van Wight.

Het schip *Neptune*, kapitein C. M'Donald, van Amsterdam naar Syra, was den 28 november op de hoogte van Douvres.

De brik *Navigateur*, kapit. D. Stinze, van Port-au-Prince naar Antwerpen, is den 28 november met verlies van fokkesteng, zeilen, anker, kabels enz. te Falmouth binnengeloopen.

Het schip *Emilie*, kapit. Walsh, van Alexandrië (E.) n. Rotterdam, te Falmouth binnen, heeft den 29 november de reis voortgezet.

Het schip *Sophia*, kapitein J. Johns, van Rotterdam n. Liverpool, is den 29 november met verlies van verschansingen, zeilen en andere schade te Mevagissey binnengeloopen.

CARGA-LIJST.

MACAO, K. H. DE GROOT, van *Soerabaija*.

3974 b. Koffij, 829 kan. Suiker, 499 schuitj. Tin en 1349 boss Bindrotting, Nederlandsche Handel-Maatschappij.

CYGNET, J. BOYCE, van *Liverpool*.

177 ton Zout, *A. A. Nieuwkamp*.

TWEE GEBROEDERS, J. J. BUTFER, van *Newcastle*.

12 t. Aarde, *P. A. van Es en Co.*; 10 v. Zout, *C. G. Schutze van Houten*; 7000 Ovensteenen, *G. Lindeman*, te Schiedam; 30 v. Soda, 37 v. Koperrood, 30 v. Alkali, 8 v. Menie, 2 v. Venetiaansch Rood en 12 ton Cokes, Order.

ANNEGIENA, E. J. DE JONGE, van *Stege*.

747 ton Erwten, Order.

BARBARA, O. G. HAACK, van *Odensee*.

750 ton Erwten, Order.

HENRIETTE, A. H. T. THOMSEN, van *Karrebecksminde*.

1500 ton Gerst, Order.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN.
Te Rotterdam:

BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve bijzonder is ingerigt, het extra snelzeilend Nederlandsch gekoperd Barkschip *Jonge Jan*, kapitein *H. B. L. Evers*. Adres ten kantoren van *Kuyper, van Dam en Smeer* en *Hudig en Blokhuyzen*.

BELFAST, het Nederlandsch Kofschip *Wendelina*, kapitein *H. J. Mulder*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

DUNDEE, het Engelsch Schoenerschip *City of Rotterdam*, kapitein *J. Lee*. Adres bij *George Levingston* en bij *J. A. Houwens*.

HAMBURG, het Hanoversch Schoenerschip *Argo*, kapit. *P. Pien*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

LONDONDERRY, het Nederl. Schoener-Kofschip *Maria Johanna*, kapit. *W. J. Astra*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

MALTHA, SYRA en KONSTANTINOPEL, het extra snelzeilend gekoperd Oostenrijksch Brikschip *Meridiano*, kapit. *G. Beserick*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

NEWRY, het Nederlandsch Kofschip *Klazina*, kapit. *R. G. Kars*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

NEW-YORK, het extra snelzeilend Pruissisch Brikschip *Martin Friedrich*, kapitein *J. E. Kräfft*; ligt gereed. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

PHILADELPHIA, het gezinkt Galjootschip *Venilia*, kapit. *H. Eddes* om den 9 dezer stellig te vertrekken. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

TRIEST, het snelzeilend Russisch gekoperd Barkschip *Ilos*, kapit. *J. H. Store*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

VALPARAISO, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve bijzonder is ingerigt, het snelzeilend Nederlandsch gekoperd Barkschip *de Beurs van Rotterdam*, kapitein *W. C. Veenstra*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

BEURS- EN MARKTBERIGTEN.

MADRID *den 28 November.* Spanje 3 per cents $37\frac{3}{16}$; dito 5 per cents $16\frac{3}{8}$; Rentel. Schuld $6\frac{1}{16}$; Coupons $8\frac{3}{8}$.

PARIJS *den 1 December.* Frankrijk 3 per cents 56. 50 a contant en tegen ultimo; dito 5 per cents 91. 60 a contant en 91. 75 tegen ultimo; de Actien van de Bank 2125; Spanje 5 per cents $20\frac{1}{4}$; dito 3 per cents Buitenl. 40; dito Binnenl. $36\frac{3}{8}$; Rusland $4\frac{1}{2}$ per cents $102\frac{1}{4}$; Holland $2\frac{1}{2}$ per cents $60\frac{1}{4}$. — A contant sloten de 3 per cents Fransche fondsen even als saturdag en de 5 per cents 15 centimes hooger dan saturdag.

Den 2den. Frankrijk 3 per cents 55. 25; dito 5 per cents 89. 70.

LONDEN *den 1 December.* De 3 per cents Geconsolideerden $98\frac{3}{4}$ a $\frac{7}{8}$ à contant en voor rekening; de Gereduceerden 98; de Actien van de Bank $215\frac{1}{2}$; Rusland, $4\frac{1}{2}$ per cents, 104; Spanje, 5 per cents, $21\frac{1}{4}$ a $\frac{3}{8}$; dito, 3 per cents, $40\frac{3}{8}$; Portugal, 4 per cents, $34\frac{1}{2}$; Brazilië 96; Mexico 24 voor rekening; Peru 90 a 91; dito Uitgest. 47; Holland, $2\frac{1}{2}$ per cents, $59\frac{1}{2}$ a contant, en dito 4 per cents, Certificaten, $90\frac{1}{2}$.

Den 2den. De 3 per cents Geconsolideerden 97; Spanje 5 per cents $19\frac{1}{2}$ a 20; Rusland $4\frac{1}{2}$ per cents 101 a 103.

ANTWERPEN *den 2 December.* België $2\frac{1}{2}$ per cents $49\frac{3}{4}$. Spanje *Ardoin* $15\frac{3}{8}$; dito Binnenl. 3 per cents $35\frac{9}{16}$.

AMSTERDAM *den 3 December.* Nederlanden, Werk. Schuld, $2\frac{1}{2}$ pc., $56\frac{3}{4}$ a 57; id., 3 pc., 66; idem, 4 pc., 86 a 87, gebl. 86. België, bij *Rothschild*, $2\frac{1}{2}$ pc., 46. Frankrijk, Cert., 3 pc., $49\frac{5}{8}$ a $50\frac{1}{2}$, gebl. $49\frac{5}{8}$. Rusland, bij *Hope en Co.*, 5 pc., $103\frac{1}{2}$ a 104; Neg. 1840, 4 pc., $87\frac{1}{2}$. Spanje, bij *Ardoin*, 1835, 5 pc., $14\frac{7}{8}$ a $15\frac{1}{4}$; idem £ 510, 5 pc., $14\frac{7}{8}$ a $15\frac{1}{4}$; id. Coupons $7\frac{1}{2}$ a $7\frac{3}{4}$; Binnenl., 3 pc., 34. Portugal, te Londen, 4 pc., $32\frac{7}{8}$ a 33. Oostenrijk, Metaliek, $2\frac{1}{2}$ pc., $34\frac{1}{4}$ a $34\frac{1}{2}$; id. Nieuwe 1849, 5 pc., 74 a $75\frac{1}{2}$, gebl. 74. Philadelphia, Bank, $3\frac{7}{8}$ a $4\frac{1}{8}$, gebl. $3\frac{7}{8}$. Mexico, te Lond., 5 pc., $21\frac{1}{2}$ a 22, gebl. $21\frac{1}{2}$.

ROTTERDAM *den 3 December.* Nederlanden, Werkel. Schuld, $2\frac{1}{2}$ pc, 56; idem idem, 4 pc., 86. Spanje, *Ardoin*, £ 170, 5 pc., 15; Coupons *Ardoin* $7\frac{3}{4}$ l. k., $7\frac{13}{16}$ h. k. Amerika, Bank-Actien, *D.* 100, 4. Oostenrijk Metaliek, $2\frac{1}{2}$ pc., 34. Mexico, 1846, 5 pc., $21\frac{1}{2}$.

ROTTERDAM *den 2 December.* Londen 2 maanden *f* 11. 75, kort *f* 11. $82\frac{1}{2}$.

AMSTERDAM *den 3 December.* GRANEN zeer stil; alleen verkocht van TARWE: 130 ℔ bonte Poolsche *f* 293, en van GERST: 114 ℔ Jarige Deensche *f* 165. — ROGGE, HAVER en BOEKWEIT zonder handel. — KOOLZAAD, Holsteinsch: £ 52. — RAAPOLIE: op 6 w., *f* $33\frac{1}{2}$; Vlieg. *f* $32\frac{1}{2}$; 1 Mei eerstk. *f* $33\frac{3}{8}$; 1 Sept. eerstk. *f* $34\frac{3}{4}$; 1 Oct. en Nov. eerstk. *f* 35. — LIJNOLIE: op 6 w. *f* $35\frac{1}{4}$; Vlieg. *f* $34\frac{3}{4}$. ENNEPOLIE: op 6 w., *f* 38. — RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 55 a *f* 60. — LIJNKOEKEN, per 104 st., *f* 8 a *f* 11.

SCHIEDAM *den 2 December.* Jenever, het Nederl. Vat, zonder fust, *f* 16. 25; Amst. proef, idem idem, *f* 17. 50. Zonder de belasting. *Den 3den* waren de prijzen als boven.

OPENBARE VERKOOPINGEN
van HUIZEN, enz.,

IN HET NOTARISHUIS TE ROTTERDAM,

Woensdag den 3 December.

N.° 1. Het *Huis*, *Bovenhuis* en *Erve*, aan de westzijde van de Eerste Lombardstraat, wijk 8, n.° 115. In trekgeld *f* 2500, daarboven *f* 300, verkocht.

N.° 2. Twee *Huizen*, *Bovenwoningen* en *Erve*, aan de oostzijde van de Tweede Lombardstraat, wijk 8, n.s 223 en 224. In trekgeld *f* 3375, daarboven *f* 300, verkocht.

N.° 1. Het *Winkelhuis*, *Bovenkamers* en *Erve*, aan de noordzijde van den Haringvliet, genaamd het Eiland Schoonderloo, wijk 12, n.° 69. In trekgeld *f* 2125, daarboven *f* 90, verkocht.

N.° 2. Het *Pand enz.* en *Erve*, achter het Verbrande Klooster, wijk 11, n.° 755. In trekgeld *f* 2400, daarboven *f* 600, verkocht.

Het *Winkelhuis*, *Bovenhuis* en *Erve*, aan de westzijde van de Boogaardstraat, wijk 12, n.° 186. In trekgeld *f* 2325, voor den Afslag verkocht.

N.° 1. Het *Pakhuis*, *Zolders* en *Erve*, aan de oostzijde van de Paauwestraat en noordzijde van den Haringvliet, wijk 12, n.° 217. In trekgeld *f* 1725, daarboven *f* 220, verkocht.

N.° 2. Twee *Huizen*, *Bovenwoningen*, *Pakhuisje* en *Erve*, aan de oostzijde van de Zwanensteeg en achter het Verbrande Klooster, wijk 11, n.s 510 en 511. In trekgeld *f* 1325, daarboven *f* 70, verkocht.

Het *Huis* en *Erve*, aan de noordzijde van de Wijnhaven, wijk 2, n.° 278. In trekgeld *f* 8600; de verkoop geen voortgang.

N.° 1. Het *Huis*, *Bovenhuis* en *Erve*, aan den Coolsingel, wijk 15, n.° 278. In trekgeld *f* 6400.

N.° 2. Het *Pand enz.* en *Erve*, aan de zuidzijde van de Peperstraat, wijk 5, n.° 74. In trekgeld *f* 2500.

N.° 1. Het stuk *Tuingrond*, in de Crispijnlaan, aan den Binnenweg. In trekgeld *f* 640.

N.° 2. Een *Dito*, als voren. In trekgeld *f* 570.

N.° 3. Een *Dito*, als voren. In trekgeld *f* 510.

N.° 4. Een *Dito*, als voren. In trekgeld *f* 530.

Voor de menigvuldige bewijzen van deelneming, bij gelegenheid van ons **Huwelijk**, ons bewezen, brengen wij door dezen weg aan alle onze Vrienden en Bekenden onzen hartelijken dank.

Rotterdam
den 4 *December* 1851.

G. P. KRUYFF.
C. F. M. KRUYFF,
JORISSEN.

Heden beviel zeer voorspoedig van een' ZOON C. DE COCK, geliefde Echtgenoot van

Rotterdam
den 3 *December* 1851.

A. C. L. FICQ.

Mijne geliefde Echtgenoot, CATHARINA JOHANNA VERSTEEVEN, beviel heden van een' ZOON.

Rotterdam
den 3 *December* 1851.

M. C. ROZENRAAD.

Algemeene kennisgeving.

Heden overleed, na een langdurig en smartelijk lijden, mijn waarde Vader, ALBERTUS MARTINUS REBALLIO, in den ouderdom van 74 jaren.

Rotterdam
1 *December* 1851.

A. A. A. REBALLIO.

Verzoeke deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE SCHOUWBURG,

*onder directie van den Heer **A. PETERS.***

Op Saturdag 6 December 1851: **DE LASTER,** beroemd Tooneelspel in vijf bedrijven, vrij gevolgd naar het Fransch (la Calomnie) van den Heer *Scribe*. Gevolgd door: **EENE JALOERSCHE VROUW,** Blijspel met Zang, in één bedrijf, naar het Fransch (Midi à Quatorze Heures) van *T. Barrière*.

Verwacht, op Maandag den 8 December 1851, ter Benefice van M.w *STOOPENDAAL:* **MOEDERLIEFDE EN HELDENMOED,** of *de Gevangenis op het slot 's Gravestein*, oorspronkelijk Geschiedkundig Tooneelspel (in vele jaren niet vertoond).

Eerstdaags: **HENRY HAMELIN,** Tooneelspel, naar het Fransch van *Emile Soulvestre*, door Mr. *A. de Bruin*.

De prijzen der Plaatsen zijn als naar gewoonte. Aanvang **zes ure** precies. De Plaatsen kunnen als naar gewoonte besproken worden tot drie ure 's namiddags.

Voor Passagiers en Goederen.

STOOMBOOTVAART OP SCHOTLAND.

Van **ROTTERDAM** naar **LEITH,** het Stoom-Schroefschip ***IVANHOE,*** Kapitein *Thomas Robertson*; vertrekt Saturdag 6 December, des morgens vroeg. Adres ten Kantore van **George Levingston** en van **J. A. Houwens.**

KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE

Heeren Leden, **KANDIDATEN** wenschende voor te stellen voor het **Lidmaatschap** der **Koninklijke Nederlandsche Yachtclub,** gelieven hiervan opgave te doen vóór den 10 dezer, aan den Secretaris

JOOST VAN VOLLENHOVEN.

GROOTE WINTER-TENTOONSTELLING

van **TUIN-** en **AKKERBOUW-VOORWERPEN, GEREEDSCHAPPEN, SIERADEN** enz., als ook eene **TOMBOLA,** is geopend in de Zaal ***Concordia*** (Kruiskade) van af den 4 tot en met den 8 December, van des morgens 10 tot des namiddags 4 ure.

Entree 25 *Cents*.

D. ROMAIN, HOF-JUWELIER,

heeft de eer te berigten, dat zijn Magazijn, bij gelegenheid van het ***St. Nicolaasfeest,*** weder ruim is voorzien van eene zeer fraaije verscheidenheid **SURPRISES, ST. NICOLAAS-GESCHENKEN, BIJOUTERIEN, BRONS-** en **ZILVERWERKEN, PENDULES** enz.; terwijl hij zich vleit ook dit maal weder met een ruim bezoek van zijne Begunstigers vereerd te zullen worden.

Rotterdam den 3 *December* 1851.

J. VAN RAVESTEYN,

Wed. P. HOEFNAGELS,

Beëedigde Taxatrice, OPPERT, wijk 6, n.° 23, maakt bij deze aan hare geëerde Begunstigers, zoo binnen als buiten de Stad, bekend, dat bij haar steeds verkrijgbaar zijn *echte* **Antieke Kanten**, *echt* **Japansch Porselein,** dito **Speelgoed,** fraaije **Chinesche Vazen, Kristal, Glaswerk** en meerdere **Goederen,** alsmede ook **Geschenken** voor het aanstaande ***St. Nicolaasfeest.*** Beveelt zich bij voortduring beleefdelijk aan tot het **Leveren** van al het bovenstaande, als ook tot het **Waarnemen** van **Commissien** bij

---

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn zeer vermaard wegens derzelver weldadige werking in geval van ***gebrek aan Spijsvertering.***

In eenen Brief van den Heer J. H. BELL, te Gelong, aan den Agent voor den verkoop der ***Holloway's* Pillen** en **Zalf,** te Melbourne (Port Philip), zegt deze: „Gevoel van dankbaarheid doet mij openlijk bekend maken het gelukkig herstel van mijne Echtgenoot, door het gebruik dezer onvergelijkelijke **Pillen.** Toen wij voor omtrent negen jaren in Melbourne kwamen, leed zij aan gedurig gebrek aan Spijsvertering en verstopping in de Ingewanden. Nadat zij met groote kosten alle soorten van middelen te vergeefs daartegen had aangewend, gebruikte zij de **Pillen** van ***Holloway,*** en korten tijd daarna was zij volkomen hersteld en geniet thans de beste gezondheid."

Zijn op *franco* aanvraag a contant te bekomen bij den Heer **W. C. VAN DORT,** Depôthouder te **'s Gravenhage;** aan het Hoofd-Depôt bij den Heer **J. STRAATMAN,** te **'s Hertogenbosch;** alsmede te **Londen,** Strand 244, *Holloway's Etablissement. — Door het vermeerderd debiet zijn de **prijzen** thans de volgende:*

DOOSJES PILLEN van *f* 0. 90, *f* 2. 10, *f* 3. 30, *f* 7. 75, *f* 15. 50, *f* 23. 50.
POTJES ZALF..... „ - 0. 90, - 2. 10, - 3. 30, - 8. 15, - 15. 90, - 23. 90.

De **GEBRUIKERS** van het **GAZLICHT,** binnen deze Stad, welke gedurende het aanstaande **St. Nicolaasfeest** verlangen hunne Lichten langer dan de bij hun Contract bepaalde uren te branden, worden bij deze herinnerd aan hunne verpligting om zulks *schriftelijk*, met juiste opgave der Lichten en Tijd, aan het Kantoor der Gaz-Fabriek, aan het Nieuwewerk, te declareren, tegen een Bewijs dier aangifte, vóór of op den 5 dezer aanstaande, ten einde onaangenaamheden voor te komen.

G. A. BLANKENHEYM, *qq.*

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

De DIRECTIE brengt bij deze ter kennisse der Belanghebbenden, dat zij voornemens is, om, onder nadere approbatie van het Departement van Kolonien, **in 20 Perceelen,** bij Inschrijving, in het openbaar **AAN TE BESTEDEN** de levering van de onderstaande ***GOEDEREN,*** benoodigd voor de Dienst van 's Rijks Oostindische Kolonien, als:

370	Stuks	getrokken **IJzeren Buizen.**
55	»	Staven **IJzer.**
260,225	N. ℔	Plat, Vierkant, Achtkant en Rond **Staaf-IJzer.**
88,400	»	**Plaat-IJzer.**
7,586	»	**Hoek-IJzer.**
15,800	»	**Klinknagel-IJzer.**
19,112	»	**IJzer, Band-** en **Draad-IJzer.**
450,000	»	**Giet-IJzer.**
833	»	**Draad-** en **Soldeer-Koper.**
98	»	Koperen **Spijkers.**
6,750	»	Geel en Rood **Blad-Koper.**
5,165	»	**Staaf-** en **Plaat-Koper.**
4,475	»	**Staal.**
43,768	»	IJzeren, Vertinde en Zink **Spijkers.**
4,000	Stuks	**Gereedschappen.**
500	»	**Kruiwagens.**
9,300	N. ℔	**Loodwit.**
14,632	„	Diverse **Verfwaren.**
800	N. Kan	**Idem.**
27,400	»	Gekookte en Ongekookte **Lijn-Olie.**
1,040	»	**Traan.**
1,300	Vaten	**Teer.**
200	N. Kan	**Idem.**
2,800	N. ℔	**Idem.**
600	»	**Pek.**
53,840	»	**Lood** en **Spiauter.**
1,100	Bladen	**Blik.**
50	N. ℔	**Soldeer-Tin.**
975	»	**Leder.**
50	Vellen	**Dito.**
60	Stuks	**Zeemleder-Lappen.**
300,000	N. ℔	**Coaks.**
400,060	»	Grove West-Hartley **Steenkolen.**
1,000,000	»	Fijne **Smeê-** (Vette **Rhoer-**) **Kolen.**
500	N. El	**Zeil-** en **Presenningdoek.**
2,575	»	Blaauw, Rood en Wit **Vlaggedoek.**
105	Stuks	Greenen Riga **Rondhouten.**

De Inschrijvings-Biljetten, behoorlijk gezegeld, en volgens Model bij de Directie en de Agenten der Maatschappij te *Rotterdam*, *Schiedam* en *Dordrecht* voorhanden, alwaar ook de Voorwaarden waarop de levering moet geschieden ter inzage der Gegadigden liggen, moeten ***vóór*** of *op den **drie en twintigsten December** aanstaande, des middags ten **twaalf ure,*** VRACHTVRIJ worden ingeleverd aan het Locaal der Maatschappij te **Amsterdam;** zullende na dien tijd geene Biljetten meer worden aangenomen en onmiddellijk tot de toewijzing worden overgegaan.

Amsterdam den 1 *December* 1851.

DE MONCHY, *President.*
GOUDSWAARD, *Dir.*, *fung. Secr.*

*** St. Nikolaas-Geschenken.

Bij ***CORNELIS ARRENBERG,*** Boekhandelaar op de Noordblaak te Rotterdam, zijn wederom onderscheiden soorten der **Nieuwste** en **Fraaiste KINDERWERKJES** te bekomen, welke hij zich vleit, dat bij de reeds bekende *St. Nikolaas-Vertellingen*, door C. VAN SCHAICK, en *St. Nikolaas en zijn Knecht*, door J. SCHENKMAN, de algemeene goedkeuring zullen mogen verwerven, zoo als onder anderen eene Nieuwe Uitgave der *Kleine Gedichten voor Kinderen*, door H. VAN ALPHEN, met 6 gekleurde Plaatjes, a *f* 2. 40, en der *Vertellingen van Moeder de Gans*, met gekleurde Plaatjes en Bijschriften van SCHENKMAN, a *f* 1. 40. De vele soorten maken het ondoenlijk alle de titels op te noemen. Ook heeft hij ontvangen eene *Nieuwe Verzameling van* 80 *Raadsels*, die, even als de vorigen, 10 Cents kosten, en is weder voorzien van de *Briefstijl voor Minnende Harten*, a *f* 0. 50; *het Briefschrijven gemakkelijk gemaakt*, *f* 0. 55; *Nieuwjaars- en andere Wenschen*, *f* 0. 40, enz. enz.

*** Bij ***C. M.*** en ***H. V. VAN GOGH,*** te Amsterdam en Rotterdam, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

DE EERSTE LEVENSJAREN,

KINDERBEELDEN met BIJSCHRIFTEN, gebonden in half Linnen en Karton; met Vergulden Stempel.......... *f* 2. 75.

Achttien keurig **gegraveerde** Plaatjes, en Versjes in den regten kindertoon geschreven, strekken dit Boekje tot aanbeveling. Men zie de gunstige Recensiën daarvan in het *Leeskabinet* van October en den *Recensent* van

---

*** ***H. V. VAN GOGH,*** te Rotterdam, heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

I. **VERTELLINGEN van GROOTVADER,** 2de Druk.................. *f* 1. 50.
II. **VERTELLINGEN van GROOTMOEDER,** 2de Druk.................. - 1. 50.
III. **VERTELLINGEN** voor Kinderen van den Beschaafden Stand.......... - 1. 50.
IV. **VERHALEN** en **VERTELLINGEN** voor Kinderen.......................... - 1. 50.
V. **LOTGEVALLEN** van ***Margaretha*** en van hare **Pop *Mina***.................. - 1. 25.
VI. **TAFEREELEN van de ZEE;** in Verhalen van Schipbreuken, Reizen en Lotgevallen van Beroemde Personen, door *W. C. NOACK*......................... - 1. 20.
VII. **LENTEKNOPJES. Rijmpjes** voor lieve Kinderen; in heel Linnen, Verguld op Snede................... - 0. 90.
VIII. **DE ONWILLIGE HANS,** of kwaad Voorbeeld doet kwaad volgen.......... - 0. 75.

Deze KINDERWERKJES onderscheiden zich door Nette Uitvoering en Keurige Plaatjes.

INGEZONDEN STUKKEN.

Kinder-Zendeling-Genootschap.

Eenige inwoners dezer Stad, wien eene missive ter deelneming aan het *Rotterdamsch Kinder-Genootschap ten behoeve der Zendingszaak* is toegezonden, hebben daarop niet geteekend, omdat zij de eer niet hebben de Heeren Bestuurders genoegzaam te kennen. Achten zij het steeds voor hunne kinderen niet onverschillig, te weten van welken aard de Godsdienstige rigting is van de gezelschappen of inrigtingen waaraan de kleinen zich sluiten: zij meenen, dat dit vooral te pas komt in een' tijd als de tegenwoordige, nu er, op het gebied der Godsdienst, bij veel opwekking en belangstelling, ook veel vormelijks en overdrevens wordt waargenomen.

Met ééne bepaling van het reglement daarenboven konden zij zich niet vereenigen, namelijk met die welke zegt, dat de contributiën „kunnen worden aangewend ten behoeve van het Nederlandsche Zendeling-Genootschap, en verdere binnen- en buitenlandsche Evangelisatie, volgens onderling goedvinden der Bestuurders." — Het zal alzoo van het goedvinden van de Bestuurders afhangen of het Nederlandsche Zendeling-Genootschap al of niet in de opbrengst der contributiën zal deelen, en in ieder geval zal een deel der bijeengebragte penningen strekken ten bate van verschillende andere, zelfs buitenlandsche inrigtingen, met welker aard en bedoeling, met welker geest en strekking de meeste Inteekenaars welligt geheel onbekend zullen zijn. Waarom niet liever — zoo heeft men billijke reden te vragen — de contributiën van de Rotterdamsche jeugd uitsluitend bestemd voor het *Nederlandsche Zendeling-Genootschap*, welks hoofdzetel in deze Stad is gevestigd, welks werkkring alhier dus meer van nabij bekend is, welks pogingen nimmer krachtig genoeg kunnen worden ondersteund, en welks Bestuurders geacht worden als mannen, die een volkomen vertrouwen waardig zijn?

Rotterdamsche Schouwburg. (*)

Mogt ook al de voor de derde maal in zeer korten tijd herhaalde opvoering van het, in erbarmelijke *knittelverselein* (zoo als onze Duitsche naburen zouden zeggen) vertaalde tooneelspel „*Preciosa*," wat het stuk betreft, ons niet zeer uitlokken, zoo had toch de uitvoering der titelrol door Mej. *Sablairolles* herinneringen bij ons achtergelaten, te aangenaam, dan dat wij zouden verzuimd hebben de voorstelling bij te wonen. En wij hebben ons den gang naar „den *beslijkten Singel*" niet beklaagd. De rol werd door haar van 't begin tot 't einde allerverdienstelijkst gespeeld. De fraai gezegde improvisatie, de met vuur en geestdrift voorgedragene ode aan de kunst, de zeer goed gezongene aria en de met waarheid en fijn gevoel gespeelde tooneelen der beide laatste bedrijven: ziedaar zoo vele aanspraken op de haar gebragte hulde der terugroeping.

De Heer *Morin* stond haar als don *Alonzo* waardiglijk ter zijde; wij hebben op zijn overigens onberispelijk spel slechts ééne aanmerking: dat hij enkele malen te veel declameerde; rijmen, als de hem in den mond gelegde, hebben vooral noodig eenvoudig en zonder emphase te worden gezegd.

Mevr. *Moor-Vink*, als *Majombe*, kon ons niet behagen; afgezien nog van haar stemgeluid, dat ons steeds onaangenaam in de ooren klinkt en dat veel beschaving behoeft, komt ons haar spel te plat voor; 't is natuurlijk, als men het zoo wil, maar eene *andere* natuur eischt het tooneel, dan die, welke men, om het zoo eens uit te drukken, van de straat medebrengt; op het tooneel moet de natuur in fijne vormen gegoten en door kunst en goeden smaak geïdealiseerd worden. In strijd hiermede was vooral de nadruk, door Mevr. *Moor-Vink* gelegd op de buitendien niet zeer kiesche volzinnen in het derde bedrijf en in het laatste tooneel van het vierde, terwijl ook de galm, waarmede zij *Preciosa* in de armen harer ouders terugvoert, ons zeer onharmonisch in de ooren klonk.

De overige vertooners maakten van hunne onbeduidende rollen wat er van te maken was; de Heer *van Hanswijk*, als slotvoogd *Pedro*, deed de lever eens frisch schudden.

De koren waren over het geheel maar middelmatig; het slotkoor onderscheidde zich daarin van de anderen . . . . . dat het verreweg het slechtste was.

„De kleine tegenspoeden in 't menschelijk leven" (eene farce, waarop de Abonnés wat te dikwijls worden onthaald,) worden door den Heer *van Hanswijk* regt vermakelijk gedragen; jammer, dat zijne krachten hem tusschen beide verraden. Mevr. *Ruffa* als *Jaantje* was volkomen op hare plaats.

Van de voorstelling van Maandag avond zagen wij te weinig, om daarover met grond te kunnen spreken, en dan is het beter te zwijgen.

Wanneer wij weldra (?) de voorstellingen in een nieuw Schouwburg-Lokaal zullen bijwonen, dan zullen lange entre-actes den Schouwburgbezoekers in de eerste avonden aangenaam zijn om het inwendige der zaal à loisir te kunnen opnemen, voorloopig echter vallen ze, blijkens het gestamp en geraas van Zaturdag avond, minder in den geest van het Publiek.

F. F.

27 November 1851.

Indien die dronken straatschenders, laat in den avond of nacht huiswaarts keerende, langs den Hoogen Zeedijk blijven voortgaan met aan de huizen te bellen en hekken of heiningen af te breken, zal men trachten hunne namen bij de Politie bekend te maken, ten einde zij nuchteren voor hunne dronkemansdaden kunnen boeten.

(*) Door plaatsgebrek hebben wij dit Stuk in geen onzer beide vorige nommers kunnen opnemen.

Te *Rotterdam*, bij ARRENBERG & VAN REYN